

117

14:12

"PROSERPINA"

KOTKAN RUOTSINSALMEN 3 TYKKIJOLLAN

TARKASTUSSUKELLUS

Raportti 28.8.80

Tarkistettu sukeltamalla syksyllä -79 Kotkan Ruotsinsalmessa paikasta 60°25"82 ja 26°58"90 ilmoitetun 3 tykkijollan jäännökset. Paikan näyttäjänä toimi R. Jalo Kotkasta. Sukellukset suoritettu n. klo 12.30 - 13.40 välillä. Sukellussyvyudet vaihtelivat 2 - 6 metriin.

Kohteessa havaittu järeästä puutavarasta rakennetun aluksen useampaan osaan hajonnut runko. Mitattu suurimman havaitun osakokonaisuuden pituudeksi 30,70 m, mutta sen välittömänä jatkeena oli vielä 7 m pituinen osa. Kappaleen nykyinen max. leveys on 8 m. Oheisena ylimalkainen luonnos eri osista ja niiden sijainnista. Puuainekseksi ilmoitettiin jokin pehmeä puu, ei siis tammea (lehtikuusi ?). Pohjasta löytyi tykki, jonka kokonaispituus oli n. 305 cm, suusta akselitapin etureunaan 152 cm. Toisen samankokoisen tykin on ilmoitettu sijaitsevan hyllyn osien seassa.

Pohjassa uloimpana karikosta lounaaseen oleva suurin yhtenäinen hyllyn osa on aluksen styrpuurin kylkeä, osa on aluksen perästä jokseenkin keulaan asti huomioonottaen viimeinen 7 m pituinen irtopala. Kylkeä on leveyssuunnassa irronneesta kölistä alkaen vähintään pääkannen tasalle, useissa kohdin reelinkiin asti. Kyljenkappaleessa on pääkannen tason vastaavalla kohdalla vielä kiinni enemmän kuin pari järeätä polvea, jotka ovat olleet aivan pystysuorassa aluksen pituussuuntaan nähden (ei kallellaan kuten Nikolaissa) sekä muutama kyljen läpi menevä lyijyinen spygatti l. vesitorvi. Pääkannen tasosta ylöspäin on kyljen laudoitus jokseenkin kokonaan hävinnyt. Aluksen styrpuurin kyljen kaarista löytyneet leikkaukset sekä eri kaarien pituudet viittaavat tykkiporttien olemassaoloon.

Tutkimuksessa ei tavattu yhtään kansipalkkia, mutta kyljessä olevien kolojen avulla on voitu mitata kansipalkkien leveydeksi 30 - 32 cm. Aluksen sikoköli on suurimmaksi osaksi irronnut ja hävinnyt. Samoin on köliä vain aluksen keulapuolella pätkittäin jäljellä. Hyllyn paarpuurin puoleinen kylki on hajonnut enemmän kuin styrpuurin kylki johtuen osittain merenpohjan runsaammasta kivikosta ja osittain matalammasta vedestä. Merenpohja kyseisellä kohdalla on osin kalliota sekä

useampia suuria, monen kuutiometrin kokoisia kiviä, jotka ovat vaikuttaneet hylyn hajoamiseen. Pohjassa olevien osien perusteella voidaan päätellä kyseessä olleen suurehkon, ehkä 38 m pitkän ja n. 8 - 9 m leveän, muodoista päätellennsuhteellisen nopean purjealuksen, jolla on todennäköisesti ollut kylkien suuntaan ampuneita tykkejä pääkannella ja kevyehkö puolikansi. Aluksen perä on melko korkealta vesirajan yläpuolelta saattanut olla pyöreähkö, mutta lähellä vesirajaa se on varsin selvästi ollut ns. peräpeilirakennetta (piirros 2).

Harry Alopaeus